

אפרו הדבור

וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים וגו', והדר כתיב: ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים (כ"ו, י"ח-ט). נראה, דמזה לימוד לעתיד, שהאבות הטביעו בכל איש ישראל ניצוץ קדוש, [ויבזה פירשתי מה שאומרים בתפילת שמונה עשרה: ברוך אתה ה' אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, ולכאורה הרי כאן כפל לשון, כי כבר אמר אלקי אברהם אבתינו? אך הפירוש אלקי אבותינו על חלק האבות אשר בתוכנו, ואח"כ אלקי אברהם וגו', על האבות ממש. כנלע"ד נכון], אך עוונותינו מכסים על הניצוץ הזה וסותמים אותו, וראשית כל צריך לפתוח את הסתימה מן הארת האבות שנטבעה בתוכנו, ורק אח"כ יכולים לחפור מחדש ג"כ ולמצוא באר מים חיים, אורות חדשים, אבל הכל בכוח האבות כעין מ"ש בגמ' (ריש חגיגה) דד"ת פרין ורביין, כך ע"י הארת האבות יכולים לחפור ולמצוא האורות החדשים, אבל לפני הכל צריך לפתוח את הסתימה של הארת האבות שנמצאת בתוכנו.

וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים וגו', והדר כתיב: ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים (כ"ו, י"ח-ט). נראה, דמזה לימוד לעתיד, שהאבות הטביעו בכל איש ישראל ניצוץ קדוש, [ויבזה פירשתי מה שאומרים בתפילת שמונה עשרה: ברוך אתה ה' אלקינו ואלקי אבותינו אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, ולכאורה הרי כאן כפל לשון, כי כבר אמר אלקי אברהם אבתינו? אך הפירוש אלקי אבותינו על חלק האבות אשר בתוכנו, ואח"כ אלקי אברהם וגו', על האבות ממש. כנלע"ד נכון], אך עוונותינו מכסים על הניצוץ הזה וסותמים אותו, וראשית כל צריך לפתוח את הסתימה מן הארת האבות שנטבעה בתוכנו, ורק אח"כ יכולים לחפור מחדש ג"כ ולמצוא באר מים חיים, אורות חדשים, אבל הכל בכוח האבות כעין מ"ש בגמ' (ריש חגיגה) דד"ת פרין ורביין, כך ע"י הארת האבות יכולים לחפור ולמצוא האורות החדשים, אבל לפני הכל צריך לפתוח את הסתימה של הארת האבות שנמצאת בתוכנו.

(את 3 ימי זהה עמ')

(גדרי יצחק מציין)
הלכה

ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת פסנו מאד וגו' וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להם שמות בשמות אשר קרא להם אביו. דכתיב ידוע שאברהם אביו ע"ס כי עבודתו נבחי חסד ואהבה ויחזק אהבה כי עבודתו נבחי גבורה ויראה. וכאשר נסתלק אהבה ונבו יחזק אהבה כי החיל לכבדו את בני דורו. אמרו לו לך מעמנו כי ענמת ממנו מאד. כינו עדרך עבודתך כוח נבחי גבורה וענומות שאין זה דרך אביך הקדוש. אך באמת כאלו כי אין שני נביאים מחנכים נכונות אחד וככל עולם נקבא אחד. כל אחד מהם כוננו ומגמתו רק לעבוד כי אלקי נבטום. ולכבודו לאנשי דורו ודרכי החורב ובעבודתו. חכו וישב יצחק ויחפור את בארות המים. כינו דרכי ולמורי הקדושם בעליונה. אשר חפרו בימי אברהם אביו. שגם אביו הקדוש הלך בדרכים הקדושים כללו. ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם. כינו שם אמרו שיתק נטב לדרך אחרת וסתם מעיינות הקדושם שפתח אביו הקדוש. ע"כ כתוב ויקרא להם שמות בשמות אשר קרא להם אביו. כינו שפעת נגלה לכל העולם כי שקר צפי האומרים כן. כי ככל עולם נקבא אחד. ודרכיו הקדושים כמעט מתאחים ומתאיימים יחד לדרכי אביו קדוש:

(גדרי יחזקאל ע')

הענין והרמז של חפירת הבארות, שהמים הם בעולם, אך צריכין עצה לחפור ולסלק את העפר שמכסה, והעצה היא המציא עוד אברהם אבינו, וחפר בארות לפועל דמיוני לסלק את כחות החומר, אך עדיין לא הועיל בשלימות מחמת כח החומר שהתגבר על השכל כדמיון העפר שמכסה את המים, וזהו שכל הבארות שחפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר, וע"ז בא פחד יצחק לסלק את החומר כמו חופר בארות שמסלק את העפר, וכל זמן שהי' האור הגדול של אברהם שופע בעולם לא הי' כח לחומר להתקומם נגדו כ"כ, ואחרי מות אברהם שלא באה בעולם התחדשות אור רק האור שכבר הי' עי"ז סתמום פלשתים, היינו שגברו כחות החומר על האור ההוא, ולכן כל הנפש אשר עשה אברהם לא נשתייר מהם מחמת שלא קבלו מיצחק את הפחד מה' וכמו שמבואר בילקוט, וע"ז בא יצחק וחזר וחפר אותן הבארות אשר סתמום פלשתים:

(Tulwen ce)
הלכה
(כ"ו)

הענין מה שהשתדל יצחק בחפירת הבארות, הגיד כ"כ אבי אדומ"ר וצללה"ה שזה הי' לפועל דמיוני לסלק את סתמום הלב כדמיון העפר המכסה על המים שבבטן הארץ, וכמ"ש (משלי כ') מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלגה, ופירש בחובת הלבבות שבלב איש קיימת העצה במציאות ואיש תבונות איננו מחדש אלא מה שמסלק את הכיסוי וערלת הלב, כדמיון חופר באר, עכ"ל. ונראה לבאר, דהנה באברהם נאמר (ישעי' מ"א) מי העיר ממזרח צדק יקראוהו לרגלו, שהי' העולם חושך ואפלה עד שבא אברהם והאיר להם לידע שיש בורא ומנהיג העולם כולו, וכלשון ב"ר (פ' ל') אמר הקב"ה לאברהם עד שאתה מאיר לי וכו' בוא והאר לפני בארץ ישראל, והיינו שפתח את כח השכל להשכיל ולהיטיב שהי' העין רואה שיש בורא עולם, אך יש כחות החומר שהם נמשכים אחר טבעם, והם גוברים על השכל, ואף שידוע שאין ראוי לעשות אעפ"י תאוות לבו גוברין על השכל. וע"ז בא יצחק אבינו והוסיף להמשיך ידאת השי"ת בעולם, והכניס בלבבו בני אדם מדת היראה, והיראה מחלישה או כח החומר, ע"י שנופל עליו פחד, וכמאמ"כ (ישעי' ב') ובאו בנקרת הצורים ובנקיקי הסלעים מפחד ה' ומהדר באינו, וזה עיקר העצה לסלק את החומר, וזהו

